

V Štrasburgu 15. 2. 2022
COM(2022) 60 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Príspevok Komisie k európskej obrane

1. Úvod

V dnešnom svete čelí Európska únia zvýšenej globálnej nestabilite a geopolitickým rozporom, ako sa uvádza vo vôbec prvej komplexnej analýze hrozieb pre EÚ, ktorá sa vykonala v novembri 2020 v rámci prípravy Strategického kompasu EÚ. Konflikty a krízy v našom susedstve a mimo neho majú priamy vplyv na našu vlastnú bezpečnosť; naše spoločnosti a hospodárstva musia čeliť sofistikovaným hybridným hrozbám vrátane kybernetických útokov a dezinformačných kampaní zo zahraničia. Kríza v oblasti klímy a strata biodiverzity zas vytvárajú výzvy pre globálnu bezpečnosť vo všeobecnosti, a najmä pre civilno-vojenské operácie.

Všetky udalosti, ktoré sa odohrávali a ešte stále odohrávajú na našich pozemných, vzdušných a námorných hraniciach a v ich okolí, ako aj v kybernetickom priestore, na dôležitých námorných trasách a vo vesmíre poukazujú na to, že je potrebné, aby sme boli lepšie pripravení, schopnejší a odolnejší. V kontexte zrýchlených technologických pretekov medzi Spojenými štátmi a Čínou musí Európska únia ďalej budovať a zaisťovať svoj technologický náskok. Keďže geopolitické vzťahy sa vyvíjajú a naše prostredie sa mení, Únia sa musí vyvíjať s nimi a musí zintenzívniť a zrýchliť svoje kolektívne kapacity na obranu a ochranu svojich základných hodnôt a svojich občanov. **Ak chceme v nadchádzajúcich rokoch a desaťročiach zaistiť bezpečnosť Únie a jej občanov, bude nevyhnutné urobiť veľký krok vpred v otázkach európskej obrany.**

Súčasná a minulé udalosti slúžia ako varovné signály, že Európania potrebujú užšie spolupracovať v oblasti obrany, aby zaistili svoju vlastnú bezpečnosť a stali sa spoľahlivejším garantom bezpečnosti pre ostatných, a to s využitím jedinečne širokého súboru nástrojov Únie. EÚ sa už angažuje v riešení mnohých otvorených a zmrazených konfliktov v našom východnom a južnom susedstve, ako aj v rôznych regiónoch Afriky – na našom susednom kontinente. Nedávne **posilnenie prítomnosti ruských vojenských síl pozdĺž východnej hranice Ukrajiny, v Bielorusku a v čiernomorskom regióne**, ako aj pokusy Moskvy narušiť, rozdeliť a opätovne vymedziť bezpečnostnú architektúru v Európe spochybňujú medzinárodný poriadok založený na pravidlách. Táto situácia nám takisto pripomína, že musíme vybudovať silnejšiu európsku obranu v úzkom partnerstve s Organizáciou Severoatlantickej zmluvy (NATO). Náhle ukončenie medzinárodnej vojenskej misie v **Afganistane** v auguste 2021 nás naučilo, že Európa musí byť lepšie pripravená na to, aby zložité stabilizačné úlohy a náhle núdzové situácie dokázala zvládnuť sama. Videli sme, ako sa nestabilita môže stať živnou pôdou pre terorizmus, vyhnať ľudí z ich domovov a ako môžu globálne a regionálne mocnosti využiť takéto situácie na získanie vplyvu a prístupu k zdrojom. Zložitú situáciu ešte viac komplikuje multiplikačný účinok, ktorý má zmena klímy na možnosť vzniku konfliktov v rámci štátov a medzi nimi.

EÚ musí zároveň posilniť svoju vlastnú pripravenosť, svoje spôsobilosti a odolnosť, aby lepšie chránila svojich občanov. **Hrozby pre bezpečnosť EÚ majú v čoraz väčšej miere aj inú, ako len vojenskú povahu.** Čelíme škodlivejším kybernetickým útokom, ktoré sú zamerané na naše kritické subjekty a paralyzujú priemyselné závody, zariadenia na zásobovanie energiou, mestské správy a nemocnice; zahraničná manipulácia s informáciami a zahraničné zasahovanie zas ohrozujú samotnú podstatu našich demokracií. Štátom podporovaný hybridný útok Lukašenkovo režimu využívajúci migrantov na politické účely je jasným príkladom meniacej sa povahy hybridných kampaní, ktoré sa snažia o naše rozvrátenie, nanucovanie a manipuláciu bez

použitia ozbrojenej agresie. EÚ na túto situáciu reagovala poskytnutím humanitárnej podpory, využívaním diplomatických ciest v tretích krajinách, podporou našich členských štátov a ukladaním sankcií voči zodpovedným osobám. Pandémia ochorenia COVID-19 medzitým poukázala aj na potrebu zvýšenej odolnosti, keď ozbrojené sily na počiatku roku 2020 poskytovali civilným orgánom logistickú, bezpečnostnú a lekársku pomoc. V tomto rýchlo sa meniacom prostredí **potrebuje Európska únia ešte viac posilniť svoju pripravenosť, svoje spôsobilosti a odolnosť, a to najmä prostredníctvom mechanizmu absorpcie otrasov a prostredníctvom vytvorenia súboru nástrojov v každom relevantnom odvetví.**

Členské štáty sa usilujú o rozhodnejšie riešenie všetkých hrozieb a výziev prostredníctvom nového **Strategického kompasu EÚ pre bezpečnosť a obranu** (ďalej len „Strategický kompas“), ktorý majú členské štáty prijať v marci 2022. Vytýči spoločnú strategickú víziu na nasledujúce desaťročie a načrtne, ako bude EÚ posilňovať svoju schopnosť konať a reagovať na rôzne krízy a výzvy; chrániť svoje záujmy a svojich občanov; investovať a inovovať s cieľom spoločne rozvíjať potrebné spôsobilosti a technológie a prehľbovať partnerstvá založené na hodnotách a záujmoch EÚ. Týmto oznámením Európska komisia ďalej prispieva k tejto práci.

Európska únia musí konať už teraz, aby v súčasnom kontexte posilnila svoje obranné spôsobilosti a vybudovala si schopnosť čeliť budúcim výzvam; na tento účel sa musí vybaviť novou generáciou najmodernejších technológií schopných bojovať proti hrozbám vyplývajúcim z kybernetických, hybridných, vesmírnych, kolaboratívnych a autonómnych systémov založených na konektivite a umelej inteligencii. Priemyselný ekosystém, ktorý tvorí obrana spolu s leteckým a bezpečnostným sektorom, predstavuje zároveň **priemyselný ekosystém špičkových technológií**, ktorý je nielen základnou hnacou silou otvorenej strategickej autonómie a technologickej suverenity Európy, ale aj významným prispievateľom k rastu a inováciám. Okrem toho, že európsky sektor obrany prispieva k bezpečnosti občanov Európskej únie, môže prispieť k udržateľnej **hospodárskej obnove** po pandémie a k celkovej inovačnej povahe ekosystému, ktorý má potenciál výrazne prispieť k zelenej transformácii a viesť k pozitívnym účinkom presahovania pre využitie na civilné účely.

Naše ciele možno dosiahnuť len **spoločným vývojom, obstarávaním a prevádzkovaním vojenského vybavenia**. EÚ zaviedla nové nástroje¹ na zvrátenie dlhodobej fragmentácie, ktorá bráni efektívnosti európskeho obranného sektora a znižuje schopnosť EÚ a jej členských štátov vybudovať ďalšiu generáciu obranných spôsobilostí, ktoré budú rozhodujúce pre budúcu bezpečnosť Európy a jej schopnosť zaistiť bezpečnosť v jej susedstve aj mimo neho.

Najmä Európsky obranný fond (ďalej ako „EDF“) s rozpočtom takmer 8 mld. EUR² na roky 2021 – 2027 je už prelomovým nástrojom v oblasti vytvárania európskeho obranného ekosystému schopného poskytovať najmodernejšie interoperabilné obranné technológie a vybavenie, ktoré posilnia možnosť Únie konať podľa vlastného uváženia a jej technologickú suverenitu a konkurencieschopnosť.

¹ Vráťane Európskeho obranného fondu, stálej štruktúrovanej spolupráce (PESCO) a koordinovaného ročného hodnotenia obrany (CARD).

² PE/11/2021/INIT.

V tejto náročnej situácii bude Európska komisia naďalej úzko spolupracovať s vysokým predstaviteľom a členskými štátmi s cieľom:

- zabezpečiť **účinné a cielené vykonávanie** inovačných nástrojov a iniciatív, ktoré sme zaviedli, ako je EDF a akčný plán v oblasti vojenskej mobility, a to aj prostredníctvom viacerých dodatočných opatrení predložených v tomto oznámení;
- podporovať **užšiu spoluprácu v oblasti obrany medzi členskými štátmi a medzi odvetviami**, ktorá sa opiera o potrebné finančné zdroje a zvýšené spoločné výdavky v súlade s existujúcimi záväzkami, a to s cieľom zvýšiť nákladovú efektívnosť, posilniť interoperabilitu, podporiť inovácie a zlepšiť konkurencieschopnosť a odolnosť priemyslu;
- posilniť našu schopnosť **reagovať v prípade akútnych kríz** vrátane kybernetických útokov a hybridných kampaní, ako aj **dlhodobých výziev a geopolitických sporov v strategických oblastiach**, a to na základe medzirezortného prístupu, a posilniť dvojaké použitie a civilno-vojenské synergie v širokej škále politik a nástrojov pod vedením Komisie;
- udržiavať a posilňovať **úzku súčinnosť s NATO** v súlade s prijatými záväzkami a dohodnutými zásadami, ktorými sa riadi spolupráca medzi EÚ a NATO v rámci spoločných vyhlásení, ako aj s ďalšími kľúčovými medzinárodnými partnermi, ako je Organizácia Spojených národov (OSN) a rovnako zmýšľajúci dvojstranní partneri vrátane Spojených štátov amerických, Nórska³ a Kanady.

V tomto neustále sa vyvíjajúcom geopolitickom a technologickom kontexte a vzhľadom na nadchádzajúci neformálny samit, ktorý sa uskutoční 10. a 11. marca 2022 v Paríži, sa v tomto oznámení načrtávajú **konkrétne, nové opatrenia a iniciatívy vo viacerých kritických oblastiach** a identifikujú sa kľúčové faktory úspechu smerom ku konkurencieschopnejšiemu a harmonizovanejšiemu európskemu trhu v oblasti obrany, a to aj prostredníctvom:

- **posilnenia investícií do výskumu v oblasti obrany a do spôsobilostí vyvinutých s použitím rámcov spolupráce EÚ,**
- **umožnenia synergií medzi výskumom a inováciami v civilnej oblasti a v oblasti obrany a zníženia strategických závislostí,**
- **stimulovania vykonávania spoločného obstarávania obranných spôsobilostí vyvinutých na základe spolupráce v rámci EÚ;**
- **výzvy pre členské štáty, aby pokračovali v prechode k zjednodušeným a konvergentnejším postupom kontroly vývozu, najmä pokiaľ ide o obranné spôsobilosti vyvinuté s použitím rámca EÚ;**
- **posilnenia bezpečnostného a obranného aspektu vesmíru na úrovni EÚ;**
- **zvýšenia odolnosti Európy, okrem iného aj posilnením kybernetickej bezpečnosti a bojom proti kybernetickým a iným hybridným hrozbám, posilnením vojenskej mobility a riešením výziev v oblasti obrany, ktoré prináša zmena klímy.**

Prostredníctvom týchto základných prvkov a na základe synergií medzi vnútornými a vonkajšími politikami vrátane tých, ktoré sú podporované v rámci stratégie pre bezpečnostnú úniu z roku

³ Ako člen Európskeho hospodárskeho priestoru.

2020, bude Komisia v nadchádzajúcich rokoch naďalej aktívne prispievať k procesu budovania **európskej obrannej únie** prostredníctvom cielených iniciatív a projektov, pričom využije celé spektrum nástrojov, ktoré má k dispozícii, na ďalší boj proti rýchlo sa meniacim viacúrovňovým hrozbám, ktorým čelíme.

2. Posilnenie investícií do výskumu v oblasti obrany a do spôsobilostí vyvinutých s použitím rámcov spolupráce EÚ

EDF je **ambiciózny, vyvážený a inkluzívny program**, ktorý zabezpečuje silné zapojenie členských štátov tak, aby financované projekty zodpovedali operačným potrebám ozbrojených síl, čím sa pripraví pôda pre výrobu a obstarávanie. Jeho **kritériá oprávnenosti** udržiavajú trh otvorený a zároveň posilňujú konkurencieschopnosť európskeho obranného priemyslu a chránia bezpečnosť a strategické záujmy EÚ.

Do konca roka 2022 Európska komisia investuje 1,9 mld. EUR do projektov obranného výskumu a rozvoja spôsobilostí, ktoré sú reakciou na potreby členských štátov v oblasti spôsobilostí. Tým **sa naštartujú kľúčové rozsiahle projekty spolupráce v oblasti rozvoja spôsobilostí**, ktoré riešia kritické nedostatky a zároveň **stimulujú inovácie v oblasti obrany**, a to najmä v špecializovaných oblastiach. Zahŕňa menšie projekty a verejné výzvy, ktorými sa rozširuje cezhraničná účasť startupov a malých a stredných podnikov (ďalej len „MSP“), pričom až 8 % jeho rozpočtu na rok 2021 je určených na financovanie prelomových obranných technológií a približne 6 % na verejné výzvy určené pre MSP. Predstavujú 48 % z 1 100 subjektov, ktoré predložili návrhy, a 20 % celkového dopytu po financovaní⁴ v rámci výziev EDF 2021⁵. Komisia bude naďalej podporovať účasť MSP v celej EÚ, a to aj podporou integrácie najinovatívnejších a najkonkurencieschopnejších MSP v rámci dodávateľských reťazcov.

V rámci prvých výziev na predkladanie návrhov uverejnených v roku **2021 sa už plánuje vyčlenenie približne 700 mil. EUR na projekty zamerané na rozsiahle a komplexné obranné platformy a systémy**, ako je nová generácia systémov bojových lietadiel, vozový park pozemných vozidiel, viacúčelové a modulárne pobrežné hliadkovacie plavidlá a obrana proti balistickým strelám.

Dva hlavné projekty rozvoja spôsobilostí veľkého strategického významu získali celkový grant vo výške približne 140 mil. EUR, a to aj prostredníctvom predchádzajúceho programu rozvoja⁶. Systém MALE RPAS podporuje vývoj dronov so strednou výškou letu a dlhým doletom. Prispieva k budovaniu technologickej suverenity v oblasti dronov, ktorá je pre ozbrojené sily členských štátov kľúčovým prínosom. Európsky softvérový zabezpečený rádiový systém (ESSOR) posilní interoperabilitu vytvorením európskej normalizácie pre bezpečné komunikačné technológie v oblasti obrany. Ďalšie dôležité projekty, ktoré sú financované vysokými sumami, sa okrem iného zameriavajú na velenie a kontrolu, rozhodovanie založené na umelej inteligencii, kolaboratívny boj, kybernetickú obranu alebo pozorovanie opierajúce sa o informácie z vesmíru.

⁴ Vrátane subdodávateľov.

⁵ V rámci predchádzajúceho programu – Programu rozvoja európskeho obranného priemyslu (EDIDP) – v roku 2020, ktorého výsledky sú k dispozícii, MSP predstavovali 35 % subjektov a využili 30 % celkového financovania 26 projektov, pričom tu nie je zohľadnená účasť subdodávateľov, ktorými sú často MSP.

⁶ Program rozvoja európskeho obranného priemyslu (EDIDP).

Rozvoj obranných spôsobilostí je dlhodobý proces, ktorý si vyžaduje koordinované plánovanie vopred. **Strategické smerovanie EDF sa zabezpečuje prostredníctvom priorit obrannej spôsobilosti, na ktorých sa spoločne dohodli členské štáty v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP),** a najmä v kontexte plánu rozvoja spôsobilostí (CDP) a v súlade s ostatnými iniciatívami EÚ týkajúcimi sa obrany, ako je koordinované ročné hodnotenie obrany (CARD) a stála štruktúrovaná spolupráca (PESCO).

Okrem toho Komisia v záujme zabezpečenia transparentnosti a predvídateľnosti, najmä vzhľadom na plánovanie národných rozpočtov na obranu, pripravila **orientačný a pružný viacročný výhľad** na nasledujúce štyri roky, ktorý sa má každý rok preskúmať vzhľadom na vývoj situácie. Zabezpečuje konzistentnosť projektov spolupráce v oblasti obrannej spôsobilosti a súdržnosť pracovných programov počas trvania EDF a zároveň zaisťuje transparentnosť a predvídateľnosť. V tejto súvislosti budú Komisia a členské štáty naďalej posilňovať viacročný výhľad, pričom **sa zohľadnia kľúčové spôsobilosti a strategické faktory, ktoré členské štáty po prijatí Strategického kompasu určili ako priority.**

Vďaka svojmu katalyzujúcemu účinku bude preto EDF naďalej pripravovať pôdu pre ciele investície do obrany na podporu európskej obrannej technologickej a priemyselnej základne (EDTIB) a na zosúladienie priorit, na ktorých sa spoločne dohodli členské štáty v rámci EÚ. Aby sa lepšie podporil rozvoj rozsiahlych projektov v oblasti obrannej spôsobilosti, mala by sa v kontexte preskúmania EDF v polovici trvania posúdiť možnosť viacročných pracovných programov. Rovnako je dôležité **zaistiť, aby iné horizontálne politiky,** ako sú iniciatívy venované udržateľnému financovaniu, **nenarušovali úsilie Európskej únie umožniť európskemu obrannému priemyslu dostatočný prístup k financovaniu a investíciám.**

S cieľom ďalej posilniť spoluprácu v rámci EDF a integráciu vnútorného trhu v oblasti obrany bude Komisia naďalej spolupracovať s členskými štátmi na využívaní možností, ktoré ponúka smernica 2009/43/ES⁷ o transferoch výrobkov obranného priemyslu v rámci EÚ, s cieľom uľahčiť transfery súvisiace s projektmi spolupráce financovanými z prostriedkov EÚ. Komisia sa prostredníctvom poskytovania poradenstva o pravidlách a postupoch podľa smernice 2009/43/ES a úsilím o dosiahnutie konsenzu medzi členskými štátmi zameria na zjednodušenie transferu výrobkov obranného priemyslu v rámci vnútorného trhu, a to najmä v rámci projektov spolupráce financovaných z prostriedkov EÚ, a na uľahčenie výmeny najlepších postupov.

Posilnenie koordinácie, zamerania a úrovne spoločných investícií do obrany má zásadný význam pre zlepšenie celkovej efektívnosti výdavkov na obranu v rámci EÚ, pričom sa zohľadnia aj existujúce záväzky, ako sú záväzky prijaté v kontexte PESCO s cieľom pravidelne zvyšovať rozpočty na obranu. Kolektívne poskytovanie strategických obranných spôsobilostí možno dosiahnuť len prostredníctvom koordinovaného plánovania, ako aj verejných investícií na úrovni EÚ a členských štátov zameraných na spoločné priority výskumu a vývoja v oblasti obrany.

V tejto súvislosti Komisia **vypracuje aj ďalšie stimuly na stimulovanie spoločných investícií členských štátov do obranných strategických spôsobilostí, najmä ak sa vyvíjajú a/alebo**

⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/43/ES zo 6. mája 2009 o zjednodušení podmienok pre transfery výrobkov obranného priemyslu v rámci Spoločenstva

obstarávajú s použitím rámcov spolupráce Európskej únie. Komisia zahŕnie kapitolu s pripomienkami o vývoji, prekážkach a príležitostiach v súvislosti s **nadnárodnými projektmi v oblasti obranných spôsobilostí do výročnej správy o jednotnom trhu**, ktorá sa zvyčajne uverejňuje v spojení s jesenným balíkom európskeho semestra. V tejto súvislosti by Komisia mohla zvážiť aj to, ako zvýšiť spoločné úsilie o zabezpečenie a koordináciu spolufinancovania členských štátov prostredníctvom EDF s cieľom zabezpečiť vyššiu hodnotu za vynaložené prostriedky.

Další postup

- Prostredníctvom EDF bude Komisia naďalej aktívne nabádať členské štáty, aby ďalej vymedzovali strategické priority a faktory v oblasti obranných spôsobilostí po prijatí Strategického kompasu prostredníctvom revidovaných výsledkov CDP a CARD. Prispeje k zosúladieniu plánovania obrany a kolektívnych výdavkov na podporu ich rozvoja.
- Komisia vypracuje ďalšie dodatočné stimuly na stimulovanie spoločných investícií členských štátov do strategických obranných spôsobilostí, najmä tých, ktoré sa majú rozvíjať a/alebo spoločne obstarat' s použitím rámcov spolupráce Európskej únie, a vo výročnej správe o jednotnom trhu podá správu o vývoji, prekážkach a príležitostiach súvisiacich s nadnárodnými projektmi v oblasti obranných spôsobilostí.
- V roku 2022 bude Komisia naďalej spolupracovať s členskými štátmi na ďalšom uľahčovaní transferu výrobkov obranného priemyslu financovaných z prostriedkov EÚ v rámci vnútorného trhu, a to najmä podporou plného využívania možností, ktoré ponúka smernica 2009/43/ES.

3. Umožnenie synergií medzi výskumom a inováciami v civilnej oblasti a v oblasti obrany a zníženie strategických závislostí

Komisia vo svojom Pláne pre kritické bezpečnostné a obranné technológie, ktorý sa prijíma spolu s týmto oznámením⁸, načrtáva cestu na podporu výskumu, technologického rozvoja a inovácií a na zníženie strategických závislostí EÚ v oblasti kritických technológií a hodnotových reťazcov pre bezpečnosť a obranu.

Vychádzajúc z aktualizácie novej priemyselnej stratégie na rok 2020: Budovanie silnejšieho jednotného trhu pre obnovu Európy⁹ a akčného plánu pre synergie medzi civilným sektorom, obranným a vesmírnym priemyslom¹⁰ navrhuje ďalší postup pre EÚ a členské štáty s cieľom:

- identifikovať technológie, ktoré majú zásadný význam pre bezpečnosť a obranu EÚ;
- od začiatku podporovať strategický a koordinovaný prístup v rámci celej EÚ k týmto kritickým technológiám využitím výskumných programov, programov technologického rozvoja a inovačných programov;
- znížiť strategické závislosti.

⁸ COM(2022) 61 final.

⁹ COM(2021) 350 final.

¹⁰ COM(2021) 70 final.

To si vyžaduje väčšiu informovanosť o kritickej povahe určitých technológií, ako sú polovodiče, pre sektory bezpečnosti a obrany, lepšiu identifikáciu súvisiacich strategických závislostí a prijatie možných zmierňujúcich opatrení pri súčasnom zohľadnení rozmanitosti zdrojov a možnosti, že operačné využitie technológie by mohlo byť ohrozené alebo zamietnuté¹¹. Monitorovacie stredisko pre kritické technológie¹² (ďalej len „stredisko“) zriadi špecializovaný mechanizmus na identifikáciu takýchto posúdení na základe vstupov členských štátov a priemyslu. Zistenia strediska budú dôležité pre podporu výskumu, technologického rozvoja a inovácií EÚ v oblasti týchto technológií v rámci celoeurópskeho koordinovaného prístupu. Táto práca dopĺňa širšie úsilie o riešenie bezpečnosti dodávok kritického civilného tovaru v oblastiach, ako je zdravotníctvo a energetika¹³.

Komisia takisto pripraví **prístup na podporu dvojakého použitia vo výskume a inováciách na úrovni EÚ** a zavedie program pre inovácie v oblasti obrany na podporu inovácií a podnikania v oblasti kritických technológií v úzkej koordinácii s Centrom pre inovácie v oblasti obrany, ktoré zriadi Európska obranná agentúra (EDA).

S cieľom znížiť strategickú závislosť bude Komisia pri vykonávaní a preskúmvaní existujúcich – alebo navrhovaní nových – nástrojov EÚ naďalej systematicky posudzovať aspekty bezpečnosti a obrany.

4. Stimulovanie vykonávania spoločného obstarávania spôsobilostí vyvinutých na základe spolupráce v rámci EÚ

Spoločné obstarávanie európskych obranných spôsobilostí členskými štátmi výrazne **zvyšuje interoperabilitu** európskych vnútroštátnych ozbrojených síl a **podporuje konkurencieschopnosť EDTIB**, najmä prostredníctvom väčších úspor z rozsahu.

Členské štáty však ešte musia splniť dlhodobú spoločnú referenčnú hodnotu obstarávania vybavenia v rámci európskej spolupráce¹⁴ – 35 % výdavkov na obranné vybavenie, čo potvrdili v rámci PESCO¹⁵. Podľa EDA vynaložili členské štáty v roku 2020¹⁶ približne 37 mld. EUR na výdavky na obstarávanie obranného vybavenia (t. j. obstarávanie nového obranného vybavenia). Z tejto sumy sa len približne 11 % (približne 4,1 mld. EUR)¹⁷ vynaložilo na výdavky na obstarávanie obranného vybavenia v rámci európskej spolupráce (t. j. na obstarávanie nového obranného vybavenia v spolupráci s inými členskými štátmi). To znamená, že väčšina výdavkov členských štátov na obstarávanie obranných zariadení (približne 89 %) sa realizovala na vnútroštátnej úrovni a/alebo v spolupráci s tretími krajinami.

¹¹ Pokiaľ ide o polovodiče, pozri sprievodný plán pre kritické bezpečnostné a obranné technológie, oddiel 2.2, a oznámenie Komisie s názvom Akt o čípoch pre Európu, COM(2022) 45 final.

¹² V spolupráci s príslušnými útvarmi Komisie a Európskou obrannou agentúrou.

¹³ V súlade s návrhmi Komisie COM(2021) 577 zo 16.9.2021 o rámci opatrení na zabezpečenie poskytovania zdravotníckych protipatrení dôležitých v krízovej situácii v prípade núdzovej situácie v oblasti verejného zdravia, COM(2021) 660 z 13.10.2021 o boji s rastúcimi cenami energií a COM(2021) 350 o aktualizácii novej priemyselnej stratégie.

¹⁴ V novembri 2007 schválil ministerský riadiaci výbor EDA štyri spoločné referenčné hodnoty pre investície vrátane 35 % celkových výdavkov na obstarávanie vybavenia v rámci európskej spolupráce.

¹⁵ [EUR-Lex - 32021H1117\(01\) - SK - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

¹⁶ Okrem DK.

¹⁷ Na základe údajov poskytnutých 11 členskými štátmi.

Rok 2020 nie je výnimkou a možno ho dokonca považovať za súčasť trendu, ktorý sa v posledných rokoch zhoršil. Percentuálny podiel obstarávania obranného vybavenia v rámci európskej spolupráce sa od roku 2016 skutočne neustále znižuje a údaj za rok 2020 je v rámci obdobia zberu takýchto údajov (od roku 2005) najnižší.

Dva nástroje EÚ už pripravujú pôdu pre spoločné obstarávanie. Ako podmienka finančnej podpory pre vývojové akcie sa v nariadení o EDF vyžaduje, aby členské štáty zamýšľali obstaráť konečný výrobok alebo využívať technológiu koordinovaným spôsobom. V **smernici 2009/81/ES o verejnom obstarávaní v oblasti obrany** sa stanovuje osobitná výnimka z uplatňovania pravidiel verejného obstarávania pre projekty spolupráce založené na výskume a vývoji¹⁸. Táto výnimka sa vzťahuje aj na fázy životného cyklu po výskume a vývoji, ak sa verejné zákazky zadávajú v rámci toho istého projektu spolupráce. V roku 2019 Komisia uverejnila oznámenie¹⁹, v ktorom poskytla usmernenia o rôznych možnostiach kooperatívneho obstarávania podľa smernice. Členské štáty budú mať k dispozícii ďalšiu podporu, najmä prostredníctvom expertnej skupiny pre obstarávanie v oblasti obrany a bezpečnosti.

Cieľom Komisie je ďalej **stimulovať spoločné obstarávanie európskych obranných spôsobilostí členskými štátmi**, a to aj v súvislosti s prevádzkou a údržbou. Existuje však niekoľko praktických finančných a fiškálnych prekážok, ktoré je potrebné na tento účel vyriešiť.

Komisia preskúma možnosť **oslobodenia od dane z pridanej hodnoty (DPH) na podporu spoločného obstarávania a spoločného vlastníctva obranných spôsobilostí, ktoré sú vyvíjané v rámci spolupráce v EÚ**. Tieto spôsobilosti budú k dispozícii na použitie členskými štátmi pre misie a operácie v rámci SBOP²⁰ alebo v kontexte činností OSN, NATO a vnútroštátnych činností. Takéto opatrenie by mohlo byť prínosom najmä pre spôsobilosti vytvorené s použitím rámcov spolupráce EÚ (EDF a/alebo PESCO a/alebo v rámci EDA). V tejto súvislosti by sa mohlo zväziť vytvorenie právneho rámca inšpirovaného Konzorciom pre európsku výskumnú infraštruktúru²¹, na ktorý by sa vzťahovalo oslobodenie od DPH pre vybavenie, ktoré by konzorciá členských štátov kúpili a vlastnili.

Podobne Komisia na základe skúseností získaných z priebežného hodnotenia EDF zväzi posilnenie súčasného **systemu bonusov EDF s cieľom poskytnúť finančný stimul** pod podmienkou, že **sa členské štáty zaviazu spoločne nakupovať a/alebo vlastniť vyvíjané obranné spôsobilosti**²². To by poskytlo silnejšie stimuly na zabezpečenie toho, aby spolupráca pokračovala aj po fázach výskumu a vývoja, až po akvizície, ako aj prevádzku a údržbu.

Vychádzajúc z práce expertnej skupiny pre súbor finančných nástrojov by **nové riešenia financovania** mohli viesť k tomu, že členské štáty budú vo väčšej miere využívať už existujúce subjekty spoločného obstarávania, ako sú EDA alebo Organizácia pre spoluprácu v oblasti

¹⁸ Článok 13 smernice 2009/81/ES.

¹⁹ 2019/C 157 E/01.

²⁰ V súlade s mnohonárodnými silami stanovenými v článku 42 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii.

²¹ Konzorcium pre európsku výskumnú infraštruktúru (ERIC) je osobitnou právnou formou, ktorá uľahčuje zriaďovanie a prevádzku výskumných infraštruktúr s európskym záujmom.

²² Nad rámec požiadavky oprávnenosti uvedenej v článku 21 ods. 3 písm. a) nariadenia o EDF, ktorá vyžaduje úmysel obstaráť konečný výrobok alebo využívať technológiu koordinovaným spôsobom.

vyzbrojovania (OCCAR – Organisation Conjointe de Coopération en matière d'Armement). Komisia predovšetkým posúdi, či ustanovenia nariadenia o EDF, ako sú ustanovenia týkajúce sa obstarávania vo fáze pred komerčným využitím²³, môžu poskytnúť finančnú podporu verejným obstarávateľom a subjektom spoločného obstarávania na ďalšiu koordináciu ich postupov verejného obstarávania vrátane pokrytia administratívnych/transakčných nákladov súvisiacich so spoločným obstarávaním služieb výskumu a vývoja v oblasti obrany.

Ďalší postup

- Do začiatku roka 2023 Komisia predloží návrh, ktorý by umožnil **oslobodenie od DPH** s cieľom podporiť spoločné obstarávanie a vlastníctvo obranných spôsobilostí vyvinutých na základe spolupráce v rámci EÚ a zároveň zabezpečiť súlad s pravidlami Svetovej obchodnej organizácie.
- Komisia do polovice roka 2023 nadviaže na prácu expertnej skupiny pre súbor finančných nástrojov s cieľom navrhnúť **nové riešenia financovania**, aby sa členským štátom umožnilo spoločné obstarávanie strategických obranných spôsobilostí EÚ na základe už dostupných odborných znalostí.
- Po priebežnom hodnotení EDF²⁴ Komisia preskúma možnú zmenu článku 13 nariadenia 2021/697, ktorým sa zriaďuje Európsky obranný fond, s cieľom **posilniť bonusový systém EDF, keď sa členské štáty zaviazu spoločne zakúpiť a/alebo vlastniť vyvíjané obranné spôsobilosti**.

5. Výzva pre členské štáty, aby pokračovali v prechode k zjednodušeným a konvergentnejším postupom kontroly vývozu

Za vydávanie vývozných licencií na vojenský materiál sú síce zodpovedné členské štáty, no svoje rozhodnutia posudzujú na základe spoločnej pozície Rady²⁵, v ktorej sa vymedzujú spoločné kritériá kontroly vývozu vojenskej technológie a vojenského materiálu. Zriaďuje sa v nej aj mechanizmus oznamovania zamietnutí a konzultačný mechanizmus s cieľom zvýšiť konvergenciu pri uplatňovaní ich vývozných politík na výrobky obranného priemyslu.

Keďže sa však rozvoj spoločných obranných spôsobilostí stane v EÚ postupne normou, a nie výnimkou, **členské štáty budú mať prospech zo zvýšenej výmeny najlepších postupov, čo postupne povedie ku konvergentnejšiemu prístupu ku kontrole vývozu zbraní**. Vychádzajúc z už vykonanej práce a uznávajúc, že vývoz je kľúčovým faktorom úspechu obchodného modelu európskeho obranného priemyslu, Komisia podporuje posun členských štátov smerom k postupnému zefektívneniu a ďalšiemu zbližovaniu postupov kontroly vývozu zbraní, a to najmä v prípade tých obranných spôsobilostí, ktoré spoločne rozvíjajú, najmä v rámci EDF.

²³ Článok 17 nariadenia o EDF.

²⁴ Priebežné hodnotenie sa má vykonať najneskôr štyri roky (2025) po začatí obdobia implementácie fondu v súlade s článkom 29 nariadenia, ktorým sa zriaďuje EDF.

²⁵ Spoločná pozícia 2008/944/SZBP.

V tejto súvislosti **Komisia víta úvahy, ktoré sa začali v Rade**²⁶ v súvislosti s vývozom spôsobilostí, ktoré boli vyvinuté s použitím rámca EÚ, a nabáda členské štáty, aby pokračovali v týchto diskusiách s cieľom uľahčiť postupy kontroly vývozu takýchto výrobkov. Tento proces by sa mohol opierať aj o skúsenosti z dvojstranných a viacstranných dohôd medzi členskými štátmi o spoločne vytvorených spôsobilostiach.

Táto práca by mala uľahčiť vymedzenie jasných a ľahko implementovateľných postupov, aby sa nenarušila spolupráca. Mali by sa vymedziť účinné opatrenia na kontrolu vývozu s cieľom poskytnúť výrobkom financovaným z EDF primeraný a konkurencieschopný prístup na medzinárodné trhy pri zachovaní zvrchovaných rozhodnutí členských štátov, pri plnom rešpektovaní ich príslušných právnych záväzkov a pri zohľadnení ich národných bezpečnostných záujmov. V záujme zachovania atraktívnosti spoločných projektov v oblasti obranných spôsobilostí **Komisia vyzýva členské štáty, aby hľadali prístup, podľa ktorého by sa v zásade navzájom neobmedzovali pri vývoze akýchkoľvek vojenských zariadení a technológií, ktoré boli vyvinuté v spolupráci**, do tretej krajiny. To by sa mohlo vzťahovať na zamýšľaný vývoz vybavenia alebo technológií obsahujúcich súčiastky z iného členského štátu, ktoré prekračujú určitú prahovú hodnotu *de minimis*.

Ďalší postup

- Komisia vyzýva členské štáty, aby preskúmali spôsoby, ako zefektívniť a postupne ďalej zbližovať svoje postupy kontroly vývozu zbraní, najmä v prípade tých obranných spôsobilostí, ktoré sa vyvíjajú spoločne, najmä s použitím rámca EÚ, čím sa zabezpečí, že výrobky financované z EDF budú profitovať z primeraného a konkurencieschopného prístupu na medzinárodné trhy bez toho, aby boli dotknuté zvrchované rozhodnutia členských štátov.

6. Posilnenie bezpečnostného a obranného aspektu vesmíru na úrovni EÚ

Kozmický priestor je strategickou oblasťou **slobody konania a bezpečnosti EÚ**. Zároveň sa stáva čoraz viac preplneným priestorom, o ktorý sa zvädzajú boje a ktorý sa vyznačuje rastúcou hospodárskou súťažou veľmocí.

Tieto výzvy je naliehavo potrebné riešiť. Nová stratégia EÚ v oblasti kozmického priestoru pre bezpečnosť a obranu, ktorú v súčasnosti posudzujú členské štáty v kontexte Strategického kompasu, by mala pomôcť vytvoriť spoločné chápanie rizík a hrozieb súvisiacich s kozmickým priestorom, vyvinúť vhodné reakcie s cieľom lepšie a rýchlejšie reagovať na krízy, posilniť našu odolnosť a v plnej miere využiť výhody a príležitosti spojené s oblasťou vesmíru. Bez toho, aby bol dotknutý obsah budúcej spoločnej stratégie, sa zväžia tieto opatrenia:

²⁶ V podskupine pre vývoz konvenčných zbraní (COARM) pôsobiacej v rámci pracovnej skupiny pre nešírenie a vývoz zbraní.

Po prvé, vesmírne prostriedky EÚ²⁷ by sa mali ďalej chrániť, aby sa zvýšila odolnosť EÚ vo vesmíre a z vesmíru.

V spoločnom oznámení o **manažmente vesmírnej prevádzky (STM)**²⁸ Komisia a vysoký predstaviteľ poskytujú konkrétne usmernenia o tom, ako zvýšiť ochranu vesmírnych prostriedkov EÚ a podporiť udržateľnejšie využívanie kozmického priestoru. Komisia predovšetkým posilní svoje **prostriedky dohľadu nad kozmickým priestorom** prostredníctvom posilnených služieb v oblasti **dohľadu nad kozmickým priestorom a sledovania tohto priestoru (SST)** a vývoja súvisiacich technológií, ako je automatický systém na predchádzanie kolíziám alebo umelá inteligencia.

Komisia bude ďalej podporovať aj rozvoj projektov týkajúcich sa **získavania informácií o situácii v kozmickom priestore (SSA) a spôsobilostí včasného varovania v oblasti obrany**. Takéto projekty prispievajú k pokročilým spôsobilostiam velenia a riadenia vo vesmíre (SC2), zdokonaleným senzorom SSA a systému včasného varovania pred hrozbami balistických rakiet a novými hypersonickými hrozbami²⁹.

Po druhé, Komisia v spolupráci s vysokým predstaviteľom posilní bezpečnostný a obranný aspekt existujúcich a budúcich vesmírnych infraštruktúr EÚ.

Verejná regulovaná služba Galileo (PRS)³⁰ ponúka navigačnú službu určenú pre používateľov schválených vládou na citlivé aplikácie. To si vyžaduje vysokú mieru nepretržitosti poskytovania služby s použitím silných, šifrovaných signálov, a to najmä v oblasti bezpečnosti a obrany. PRS je navrhnutá tak, aby poskytovala neobmedzené a neprerušované služby na celom svete. Je to jasná demonštrácia toho, že spoločná infraštruktúra pod civilnou kontrolou môže uspokojiť potreby v oblasti obrany a bezpečnosti.

Návrhom nariadenia, ktorým sa zriaďuje **program Únie pre bezpečnú konektivitu** na roky 2022 – 2027³¹, ktorý sa prijíma spolu s týmto oznámením ako súčasť balíka o vesmíre, sa posilní odolnosť EÚ v oblasti konektivity prostredníctvom bezpečnej vládnej komunikácie. Od začiatku bude zahŕňať požiadavky na obranu, pokiaľ ide o odolnosť, a satelitná sústava na nízkej obežnej dráhe okolo Zeme (LEO) poskytne príležitosť vziať na palubu užitočný náklad, ktorý prispeje k iným zložkám Vesmírneho programu EÚ. Systém bude vychádzať z GOVSATCOM a synergií s Európskym obranným fondom.

Pri vývoji programu Copernicus by sa mali v čo najväčšej možnej miere zohľadňovať aj požiadavky na obranu, pričom osobitná pozornosť by sa mala venovať požadovanej úrovni bezpečnosti a výkonnosti, a mal by sa zohľadňovať aj správny spôsob riadenia založený na dôvere.

²⁷ Vesmírny program EÚ má štyri zložky: Galileo/EGNOS pre lokalizáciu, navigáciu a určovanie času, Copernicus pre pozorovanie Zeme, GOVSATCOM pre zabezpečenú vládnu satelitnú komunikáciu a SSA pre získavanie informácií o situácii v kozmickom priestore.

²⁸ JOIN(2022) 4 final.

²⁹ Tieto projekty sú podporované z EDF a predchádzajúcich programov.

³⁰ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1104/2011/EÚ z 25. októbra 2011 o pravidlách prístupu k verejnej regulovanej službe, ktorú poskytuje globálny satelitný navigačný systém zriadený v rámci programu Galileo (Ú. v. EÚ L 287, 4.11.2011).

³¹ COM(2022) 57 final.

S cieľom podporiť rozvoj obranného aspektu existujúcich a budúcich vesmírnych infraštruktúr EÚ bude Komisia podporovať rozvoj **vesmírnych obranných spôsobilostí prostredníctvom EDF**. Doteraz bolo vyčlenených približne 130 mil. EUR na financovanie akcií súvisiacich s kozmickým priestorom v rámci EDF a predchádzajúcich programov.

Keďže Komisia podporuje rozvoj platforiem spolupráce pre budúce výzvy v oblasti obrany, snaží sa takisto zlepšiť ich výkonnosť prostredníctvom čo možno najlepšieho využitia existujúcich a budúcich európskych vesmírnych prostriedkov. Napríklad projekt **Galileo pre obranu EÚ** (GEODE) je spolufinancovaný sumou 44 mil. EUR³² a jeho cieľom je vyvinúť európske štandardizované vojenské navigačné prijímače, ktoré sú kompatibilné s Galileo PRS. Viac ako 22 mil. EUR sa investuje aj do posilnenia senzorov a velenia a riadenia (C2) na získavanie vojenských informácií o situácii v kozmickom priestore pre EÚ a do rozvoja spôsobilosti včasného varovania založenej na informáciách z vesmíru.

Podľa pracovného programu EDF na rok 2021 sa z EDF vyčlení 50 mil. EUR na dohľad nad **vesmírnymi a pozemnými navigačnými prostriedkami využívanými na účely vedenia vojny (NAVWAR)** a na európske **technológie na satelitnú komunikáciu odolnú proti rušeniu**.

Po tretie, Komisia bude pracovať na znížení súvisiacej strategickej závislosti EÚ od kritických technológií, napr. v oblasti čipov, kvantovej a umelej inteligencie. Na dosiahnutie tohto cieľa Komisia maximalizuje synergie s iniciatívami v oblasti kozmického priestoru vykonávanými v rámci existujúcich nástrojov pod vedením Komisie (vrátane EDF, programu Horizont Európa³³, vesmírneho programu, Európskej rady pre inováciu a Programu InvestEU) a využije Monitorovacie stredisko pre kritické technológie. Komisia takisto posilní **odolnosť súvisiacich európskych dodávateľských reťazcov** s cieľom zabezpečiť integritu, bezpečnosť a prevádzku vesmírnych infraštruktúr.

Po štvrté, Komisia v spolupráci s vysokým predstaviteľom vykoná v súlade so svojim a jeho príslušným mandátom rozšírenie súčasného mechanizmu reakcie na hrozby v rámci systému Galileo³⁴ na systémy a služby v rámci ostatných zložiek Vesmírneho programu EÚ. Tým sa ďalej posilní riadenie bezpečnosti vesmírnych infraštruktúr EÚ s cieľom lepšie reagovať na hrozby a podporí sa primerané riadenie, ktoré majú zaviesť príslušní aktéri. Takisto sa tým zlepši situačná informovanosť na úrovni EÚ prostredníctvom lepšieho využívania vesmírnych údajov v úzkej spolupráci s členskými štátmi a systematickej spolupráci medzi príslušnými agentúrami/orgánmi prevádzkujúcimi infraštruktúry EÚ.

Komisia a vysoký predstaviteľ tiež prispejú k úsiliu členských štátov o ďalšie posilnenie mechanizmov vzájomnej pomoci a reakcie na krízy, a to aj prostredníctvom cvičení a zvyšovaním pripravenosti na hrozby, posilňovaním interoperability a podporou spoločnej strategickej kultúry.

³² V rámci Programu rozvoja európskeho obranného priemyslu (EDIDP).

³³ Pojem „Horizont Európa“ v tomto dokumente odkazuje na osobitný program na vykonávanie programu Horizont Európa a na Európsky inovačný a technologický inštitút; činnosti vykonávané v rámci nich sa zameriavajú výlučne na civilné aplikácie.

³⁴ Ako sa stanovuje v nariadení 2021/696 o Vesmírnom programe EÚ a v rozhodnutí Rady (SZBP) 2021/698 z 30. apríla 2021 o bezpečnosti systémov a služieb, ktoré sa zavádzajú, prevádzkujú a používajú v rámci Vesmírneho programu Únie a ktoré môžu ovplyvniť bezpečnosť Únie.

Další postup

- Po prijatí Strategického kompasu Komisia a vysoký predstaviteľ navrhnu spoločnú stratégiu EÚ v oblasti kozmického priestoru pre bezpečnosť a obranu.
- Do konca roka 2022 Komisia preskúma, ako ďalej posilniť **ochranu vesmírnych prostriedkov** EÚ, najmä prostredníctvom dodatočných služieb SST, zlepšenej výkonnosti EU SST a plného využitia potenciálu priemyslu EÚ.
- Od roku 2022 bude Komisia v prípade vesmírnych infraštruktúr EÚ podporovať prístup „**dvojaké použitie už v štádiu návrhu**“ s cieľom ponúknuť nové odolné služby, ktoré riešia potreby jednotlivých štátov. V tejto súvislosti Komisia nabáda spoluzákonodarcov, aby urýchlene prijali návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje program Únie pre bezpečnú konektivitu na roky 2022 – 2027.
- Komisia zintenzívni úsilie o zníženie strategickú technologickú závislosť a zvýšenie odolnosti dodávateľských reťazcov súvisiacich s vesmírnou infraštruktúrou, a to najmä prostredníctvom finančných nástrojov EÚ, ako aj Monitorovacieho strediska pre kritické technológie.
- Komisia v úzkej spolupráci s členskými štátmi vytvorí primerané riadenie vesmírnych infraštruktúr EÚ, pričom bude vychádzať z modelu Galileo PRS. Posúdi uskutočniteľnosť vývoja a zavádzania odolnejšej a bezpečnejšej služby programu Copernicus na vládne účely³⁵, pričom sa v čo najväčšej možnej miere zohľadnia požiadavky súvisiace s obranou.
- Do konca roka 2022 Komisia a vysoký predstaviteľ preskúmajú možnosť aktivácie mechanizmov solidarity, vzájomnej pomoci a reakcie na krízu v prípade útokov pochádzajúcich z vesmíru alebo hrozieb pre vesmírne prostriedky.

7. Posilnenie odolnosti Európy

Európa potrebuje posilniť svoju odolnosť, aby dokázala zabrániť budúcim otrasom, chrániť sa pred nimi a odolávať im. Vzhľadom na prirodzené prepojenie s národnými bezpečnostnými a obrannými politikami nesú zodpovednosť za riešenie týchto hrozieb v prvom rade členské štáty. Niektoré zraniteľné miesta sú v súčasnosti spoločné pre všetky členské štáty a niektoré hrozby presahujú hranice – napríklad tie, ktoré ohrozujú cezhraničné siete a infraštruktúry, pričom sem patrí aj zmena klímy.

Cieľom prístupu EÚ je integrovať vonkajší a vnútorný rozmer do jednej roviny. Spája vnútroštátne a celoeurópske civilné a vojenské aspekty s cieľom podporiť konkrétne riešenia a zároveň uľahčiť zvýšenú odolnosť a neustálu operačnú efektívnosť.

7.1. Boj proti hybridným hrozbám

V **stratégii EÚ pre bezpečnostnú úniu**³⁶ sa v roku 2020 vytýčili hybridné hrozby ako jedna z prioritných oblastí, ktorými sa treba zaoberať s cieľom posilniť bezpečnosť EÚ. V stratégii sa stanovuje základ pre obnovený prístup k týmto stále sa vyvíjajúcim hrozbám, ktorý zahŕňa celé

³⁵ Copernicus – služby podobné PRS.

³⁶ COM(2020) 605.

spektrum opatrení – od včasného odhaľovania, analýzy, informovanosti, budovania odolnosti a prevencie až po reakciu na krízu a riadenie následkov.

Mapovanie opatrení³⁷ súvisiacich so zvyšovaním odolnosti a s bojom proti hybridným hrozbám zahŕňa viac ako dvesto nástrojov a opatrení na úrovni EÚ, z ktorých veľkú väčšinu riadi alebo podporuje Komisia. Návrhy Komisie v rôznych oblastiach vrátane aktu o digitálnych službách³⁸, návrhu smernice o odolnosti kritických subjektov³⁹ a revidovaného mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany⁴⁰ ďalej prispievajú k tomuto rastúcemu počtu nástrojov, ktoré má EÚ k dispozícii na boj proti hybridným hrozbám.

Odolnosť je jedným z hlavných pilierov boja proti hybridným hrozbám. V spoločnom pracovnom dokumente útvarov Komisie z januára 2022⁴¹ sa identifikovalo 53 prvkov **základných scenárov odolnosti⁴²** na úrovni EÚ. Toto identifikovanie, ktoré bolo oznámené v stratégii pre bezpečnostnú úniu, bolo kľúčovým prvým krokom k sledovaniu a objektívnemu meraniu pokroku v tejto oblasti.

V tejto súvislosti útvary Komisie, Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) a Generálny sekretariát Rady zorganizujú spolu v novembri 2022 paralelné a koordinované cvičenie „EU Integrated Resolve“ s cieľom riešiť okrem iného hybridné hrozby vrátane ich kybernetického rozmeru. Toto zhromaždenie sa uskutoční v celkovej zodpovednosti vysokého predstaviteľa, za účasti členských štátov a agentúr EÚ a v paralelnom a koordinovanom formáte (PACE) s NATO.

Komisia sa **prispôsobila aj rýchlo sa meniacemu charakteru hrozieb**. V nadväznosti na krízu na hranici EÚ s Bieloruskom navrhla opatrenia na riešenie **inštrumentalizácie migrácie** vrátane zaradenia prevádzkovateľov dopravy zapojených do prevádzkačstva alebo obchodovania s ľuďmi do EÚ na čiernu listinu⁴³.

Pandémia ochorenia COVID-19 ukázala, aké potrebné sú koordinované opatrenia na úrovni EÚ pri reakcii na núdzové zdravotné situácie. V čase, keď by chemické, biologické, rádiologické a jadrové hrozby mohli ohroziť verejné zdravie, je Európsky úrad pre pripravenosť a reakcie na núdzové zdravotné situácie (HERA) ústredným prvkom posilňovania pripravenosti a reakcie EÚ na závažné cezhraničné ohrozenia zdravia tým, že umožňuje rýchlu dostupnosť potrebných protiopatrení, prístup k nim a ich distribúciu. Na základe skúseností z počiatočných fáz pandémie sa bude v tejto súvislosti pokračovať v práci na posilnení poskytovania vojenskej pomoci civilným orgánom.

³⁷ SWD(2020) 152 final.

³⁸ COM(2020) 825 final.

³⁹ COM(2020) 829 final.

⁴⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/836 z 20. mája 2021.

⁴¹ SWD(2022) 21 final.

⁴² Ide o referenčné hodnoty, ktoré sa vzťahujú na situácie, keď ide o východiskový bod, ako aj plánovaný cieľ, alebo ide o odporúčanie týkajúce sa požiadaviek na minimálnu úroveň.

⁴³ COM(2021) 753 final.

Další postup

- Do roku 2023 Komisia v spolupráci s vysokým predstaviteľom a členskými štátmi posúdi odvetvové základné scenáre odolnosti s cieľom identifikovať **nedostatky a potreby**, ako aj kroky na ich riešenie.
- Po prijatí Strategického kompasu Komisia prispeje k budúcemu súboru hybridných nástrojov EÚ tým, že zabezpečí, aby členské štáty mali úplný prehľad o existujúcich vnútorných nástrojoch a opatreniach na boj proti hybridným hrozbám, ktoré majú dosah na EÚ a jej členské štáty. Zohľadnia sa v ňom opatrenia zahrnuté v mapovaní týkajúcom sa boja proti hybridným hrozbám z roku 2020 a nedávne návrhy Komisie a vysokého predstaviteľa v oblastiach, ako je kritická infraštruktúra a dezinformácie.
- Po prijatí Strategického kompasu Komisia zváži určenie expertov v príslušných oblastiach politiky, ktorí by mohli byť na požiadanie nasadení ako súčasť tímu rýchlej reakcie na hybridné hrozby v synergii s navrhovanými tímami rýchlej reakcie spoločnej kybernetickej jednotky.
- Útvary Komisie a ESVČ zároveň spoločne vykonajú revíziu protokolu EÚ na boj proti hybridným hrozbám.
- Do konca roka 2022 Komisia v spolupráci s vysokým predstaviteľom vymedzí komplexnú víziu týkajúcu sa jej mechanizmov rýchleho varovania, a najmä možnosti vytvoriť lepší situačný prehľad v koordinácii a komplementárnosti s inými existujúcimi mechanizmami EÚ. Tým sa posilní schopnosť Únie monitorovať a včas odhaľovať hybridné hrozby, predchádzať im a pripraviť sa na ne vrátane odolnosti a reakcie na ne.
- Komisia bude na základe svojich odborných znalostí a nástrojov prispievať k úsiliu EÚ budovať odolnosť v partnerských krajinách.

7.2. Posilnenie kybernetickej bezpečnosti a kybernetickej obrany

Boj proti kybernetickobezpečnostným hrozbám je v súčasnosti jednou z najzložitejších výziev v oblasti bezpečnosti a obrany, a to najmä vzhľadom na ich rastúci počet a vplyv, a preto štátne subjekty vyvinuli osobitné sofistikované spôsobilosti.

EÚ musí chrániť kritické siete a informačné systémy a zohrávať vedúcu úlohu pri zaistovaní bezpečnosti, stability a odolnosti, ako aj slobody globálneho internetu. Musíme posilniť kybernetickú bezpečnosť a kybernetickú obranu v Európe prostredníctvom posilnenia našej spolupráce, efektívnejším investovaním do pokročilých spôsobilostí a stanovením vhodných pravidiel, ktoré umožnia lepšie prepojenie všetkých rozmerov kybernetickej bezpečnosti. Toto úsilie by sa malo zamerať na **ochranu** občanov, podnikov a záujmov EÚ, **odhaľovanie** škodlivých kybernetických činností a **odrádzanie** od nich a na našu **obranu** pred kybernetickými útokmi, čím by sa prispelo k medzinárodnej bezpečnosti a stabilite a konsolidoval by sa potenciál EÚ v oblasti odrádzania od kybernetických útokov.

Komisia a vysoký predstaviteľ už stanovili ambiciózne opatrenia prispievajúce k týmto cieľom v stratégii kybernetickej bezpečnosti EÚ z decembra 2020⁴⁴. Existuje viacero dôležitých nástrojov na zvýšenie odolnosti EÚ, konkrétne **smernica o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne bezpečnosti sietí a informačných systémov v Únii (NIS)**⁴⁵, **akt o kybernetickej bezpečnosti**⁴⁶, **smernica o útokoch na informačné systémy**⁴⁷ a vykonávanie súboru nástrojov EÚ pre kybernetickú bezpečnosť 5G⁴⁸, odporúčanie o „konceptii“ koordinovanej reakcie na kybernetické incidenty a krízy veľkého rozsahu⁴⁹ a politický rámec EÚ pre kybernetickú obranu [aktualizovaný v roku 2018]⁵⁰. Komisia takisto prijala aj delegovaný akt⁵¹ podľa smernice o rádiových zariadeniach⁵², ktorým sa stanovujú právne požiadavky na záruky kybernetickej bezpečnosti, ktoré výrobcovia budú musieť zohľadniť pri navrhovaní a výrobe rádiových zariadení. Napokon vydala odporúčanie pre **spoločnú kybernetickú jednotku (JCU)**⁵³ a v decembri 2020 predložila návrh na **revíziu smernice NIS**⁵⁴, ktorý v súčasnosti posudzujú spoluzákonodarcovia. V súlade s touto úrovňou ambícií Komisia čoskoro predloží návrhy na posilnenie kybernetickej bezpečnosti a informačnej bezpečnosti inštitúcií, orgánov a agentúr EÚ.

Viacročný pracovný program na roky 2021 – 2025 pre programy Digitálna Európa a Nástroj na prepájanie Európy (NPE – digitálny sektor) podporí zavedenie bezpečnej kvantovej komunikačnej infraštruktúry (Euro QCI). NPE bude podporovať aj inú kritickú komunikačnú infraštruktúru vrátane určitých chrbticových prvkov s najvyššími bezpečnostnými normami medzi členskými štátmi a s tretími krajinami.

S cieľom doplniť tieto nástroje a ďalej zmenšiť plochu útoku a vystavenie riziku by sa mala posilniť bezpečnosť a normalizácia produktov a služieb súvisiacich s informačnými a komunikačnými technológiami (IKT). Týka sa to najmä bezpečnosti kritických hardvérových a softvérových komponentov. Komisia preto pripravuje nové návrhy stanovujúce horizontálne bezpečnostné požiadavky, ktoré budú ústredným prvkom **aktu o kybernetickej odolnosti** oznámeného v správe o stave Únie⁵⁵. V tejto súvislosti by sa mohol zväziť obranný aspekt, najmä pokiaľ ide o potenciálny vývoj spoločných alebo hybridných noriem kybernetickej bezpečnosti.

⁴⁴ JOIN(2020) 18 final.

⁴⁵ Smernica (EÚ) 2016/1148 o bezpečnosti sietí a informačných systémov (NIS).

⁴⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/881 zo 17. apríla 2019 o agentúre ENISA (Agentúra Európskej únie pre kybernetickú bezpečnosť) a o certifikácii kybernetickej bezpečnosti informačných a komunikačných technológií a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 526/2013.

⁴⁷ Smernica 2013/40/EÚ (12/08/2013).

⁴⁸ COM(2020) 50 final.

⁴⁹ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2017/1584 z 13. septembra 2017 o koordinovanej reakcii na kybernetické incidenty a krízy veľkého rozsahu, C/2017/6100.

⁵⁰ 14413/18 (19/11/2018).

⁵¹ C(2021) 7672.

⁵² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/53/EÚ zo 16. apríla 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa sprístupňovania rádiových zariadení na trhu.

⁵³ C(2021) 4520 final.

⁵⁴ COM(2020) 823 final.

⁵⁵ Prejav o stave Únie 2021 – Posilňovanie duše našej Únie – 15. september 2021.

V záujme ďalšieho posilnenia technologických spôsobilostí EÚ a jej aktérov v oblasti kybernetickej obrany (najmä obranných síl členských štátov) sa bude vyvíjať úsilie o väčšiu spoluprácu medzi príslušnými aktérmi pri plánovaní civilných a obranných investícií do vývoja príslušných technológií, ako aj ich využívania. **Centrum priemyselných, technologických a výskumných kompetencií v oblasti kybernetickej bezpečnosti a siet' koordináčnych centier (CCCN)**⁵⁶ prijímú v roku 2022 svoj strategický program v oblasti kybernetických investícií. Program by mohol zahŕňať možné synergie medzi civilnými a obrannými technológiami a potenciálnymi aplikáciami s dvojakým použitím; týmto spôsobom sa možno usilovať o synergie s inými programami EÚ vrátane programu Horizont Európa, programu Digitálna Európa a EDF, a to koordinovaným spôsobom a pri dodržiavaní príslušných pravidiel riadenia.

Komisia už vyčlenila 38,6 mil. EUR⁵⁷ na šesť projektov v oblasti kybernetickej obrany. Tento rozpočet okrem iného podporuje rozvoj európskej platformy pre situačné povedomie v kybernetickom priestore a projekt týkajúci sa technológií na bezpečnú a odolnú komunikáciu. EDF bude naďalej podporovať rozvoj kybernetických spôsobilostí v oblasti obrany. V roku 2021 boli v rámci EDF vyhlásené dve osobitné výzvy s objemom finančného krytia vo výške 33,5 mil. EUR. Hoci všetky projekty v oblasti obrannej spôsobilosti zahŕňajú kybernetický rozmer, kybernetická obrana zostane v nadchádzajúcich rokoch prioritou EDF.

V záujme lepšej prípravy na potenciálne incidenty a krízy veľkého rozsahu v Únii je potrebná posilnená koordinácia na zabezpečenie situačnej informovanosti, na rýchlu identifikáciu potenciálnych potrieb a zdrojov v oblasti reakcie a na zosúladenie účinnej komunikácie medzi príslušnými aktérmi na úrovni členských štátov a EÚ s cieľom zmierniť potenciálne vplyvy v Únii.

S cieľom zintenzívniť **odhaľovanie škodlivých kybernetických činností a zvýšiť situačnú informovanosť** Komisia spolupracuje s členskými štátmi na zriadení **cezhraničných platforiem na výmenu spravodajských informácií o kybernetických hrozbách (EU SOC)** a zároveň posilňuje kapacity centier bezpečnostných operácií (SOC) na vnútroštátnej úrovni v celej EÚ. Cieľom týchto cezhraničných platforiem je umožniť výmenu údajov o kybernetickobezpečnostných hrozbách z rôznych zdrojov, ako aj nástrojov a spôsobilostí v širokom meradle v dôveryhodnom prostredí. Budú vybavené ultrabezpečnými nástrojmi a infraštruktúrami novej generácie. To by malo umožniť zlepšenie kapacít kolektívneho odhaľovania a včasného varovania pre orgány a príslušné subjekty. Tieto akcie získajú finančnú podporu z programu Digitálna Európa, a to najmä prostredníctvom spoločného obstarávania na rozvoj a prevádzku EU SOC, vrátane pokročilých nástrojov a infraštruktúr, ako aj prostredníctvom výzvy na granty na podporu kapacít SOC v členských štátoch. V ďalšom kroku by sa mohla v spolupráci s členskými štátmi zväziť aj podpora civilnej a vojenskej spolupráce na vnútroštátnej úrovni v tejto oblasti.

Miera spolupráce v oblasti kybernetickej bezpečnosti medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o reakciu na incidenty, by sa mala zvýšiť, a to aj prostredníctvom novej spolupráce medzi **civilnými a obrannými reakčnými tímami**. Cieľom spoločnej kybernetickej jednotky je spojiť všetky príslušné kybernetickobezpečnostné komunity (t. j. diplomatické, civilné, komunity z oblasti presadzovania práva a obrany) s cieľom zabezpečiť koordinovanú reakciu EÚ na rozsiahle

⁵⁶ PE/28/2021/INIT.

⁵⁷ V rámci EDIDP.

kybernetické incidenty a krízy, ako aj ponúknuť pomoc pri zotavovaní sa z týchto útokov. Armáda by preto mohla štrukturálne spolupracovať a koordinovať svoju činnosť s ostatnými kybernetickobezpečnostnými komunitami prostredníctvom spoločnej kybernetickej jednotky.

Rozvoj kybernetických zručností prostredníctvom spoločnej odbornej prípravy a cvičenia je takisto kľúčom k účinnej odolnosti voči kybernetickým útokom, zlepšeniu kybernetických spôsobilostí, rozvíjaniu spoločného chápania a budovaniu spoločnej schopnosti reagovať. Ak sa tak členské štáty rozhodnú, mohli by zväziť posilnenú civilnú vojenskú spoluprácu v oblasti kybernetickej odbornej prípravy a spoločných cvičení, ktorá by vychádzala z Európskej akadémie bezpečnosti a obrany a programov EDA v oblasti kybernetického vzdelávania, odbornej prípravy a cvičení.

Ďalší postup

- Do tretieho štvrťroka 2022 Komisia navrhne **akt o kybernetickej odolnosti**, ktorého cieľom bude zvýšiť kybernetickú bezpečnosť produktov a súvisiacich služieb na vnútornom trhu.
- S cieľom vytvoriť nové platformy „EU SOC“ na výmenu spravodajských informácií o kybernetických hrozbách a nástrojov Komisia do druhého štvrťroka 2022 uverejní výzvu na vyjadrenie záujmu s cieľom vybrať hostiteľské subjekty pre EU SOC spolu s osobitným plánom. To by malo pripraviť pôdu pre budovanie strategickej spôsobilosti EÚ na odhaľovanie a výmenu informácií o kybernetických hrozbách.
- Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi na posilnení pripravenosti na rozsiahle kybernetické incidenty prostredníctvom posilnenej koordinácie vrátane identifikácie potenciálnych potrieb a zdrojov na riadenie reakcie.
- V roku 2022 sa navrhne strategický program pre centrum kompetencií v oblasti kybernetickej bezpečnosti, a to aj pokiaľ ide o technológie dvojakého použitia a civilno-vojenské synergie, ktoré sa majú zakotviť koordinovaným spôsobom s príslušnými aktérmi.
- Komisia bude spolu s vysokým predstaviteľom naďalej podporovať členské štáty pri zriaďovaní spoločnej kybernetickej jednotky, najmä jej mechanizmu vzájomnej pomoci, a bude podporovať civilnú vojenskú spoluprácu s cieľom uľahčiť výmenu informácií a koordináciu medzi odborníkmi v oblasti obrany a inými komunitami (t. j. civilnými, komunitami z oblasti presadzovania práva a diplomatickými komunitami).
- Komisia požiada európske normalizačné organizácie, aby vypracovali harmonizované normy na podporu nedávno prijatého delegovaného aktu k smernici o rádiových zariadeniach, pokiaľ ide o kybernetickú bezpečnosť a súkromie.
- Komisia bude spolupracovať s vysokým predstaviteľom na ďalšom rozvoji politiky EÚ v oblasti kybernetickej obrany, ktorá sa má predložiť členským štátom do konca roka 2022.
- Komisia vyzýva členské štáty, aby v spolupráci s existujúcimi rámcami civilnej a obrannej odbornej prípravy a cvičení zväzili spoločnú odbornú prípravu a cvičenia v oblasti kybernetickej obrany.

7.3. Posilnenie vojenskej mobility

Vykonávaním akčného plánu v oblasti vojenskej mobility už podniká EÚ významné kroky na posilnenie mobility vojenského personálu, materiálu a vybavenia v rámci EÚ aj mimo nej, čím posilňuje našu schopnosť rýchlo reagovať na krízu alebo vykonávať bežné činnosti, ako sú cvičenia. Vojenská mobilita je tiež hlavným projektom v rámci spolupráce medzi EÚ a NATO.

S rozpočtom EÚ na roky 2021 – 2027 vo výške 1,69 mld. EUR na podporu dopravnej infraštruktúry s dvojakým použitím je vojenská mobilita kľúčovou zložkou nového Nástroja na prepájanie Európy (NPE)⁵⁸. Pracovný program na roky 2021 – 2023 zahŕňa ročný osobitný rozpočet vo výške 330 mil. EUR a prvé výzvy na predkladanie návrhov boli vyhlásené v septembri 2021.

Vojenská mobilita je tiež témou pracovného programu EDF na rok 2021. Rozvoj digitálneho systému na bezpečnú a rýchlu výmenu informácií týkajúcich sa vojenskej mobility je jednou z dvoch tém výzvy na predkladanie návrhov týkajúcich sa vojakov a logistických systémov s orientačným rozpočtom vo výške 50 mil. EUR na celú výzvu.

Komisia 14. decembra 2021 navrhla revíziu nariadenia o transeurópskej dopravnej sieti (TEN-T). Okrem iných opatrení je cieľom návrhu posilniť normy pre civilnú a vojenskú mobilitu a rozšíriť mapy TEN-T tak, aby zahŕňali nové trasy dôležité pre vojenskú mobilitu.

Komisia bude pokračovať vo svojom úsilí prispievať k vojenskej mobilite v rámci EÚ aj mimo nej, a to aj jej zohľadnením v príslušných legislatívnych návrhoch a iniciatívach, najmä v oblasti dopravy a cezhraničných postupov.

Ďalší postup

- Do konca roka 2022 Komisia spolu s vysokým predstaviteľom navrhne aktualizáciu spoločného akčného plánu v oblasti vojenskej mobility, ktorý sa môže vzťahovať na identifikovateľné potreby v súvislosti s digitalizáciou v doprave, kybernetickou odolnosťou dopravnej infraštruktúry a umelou inteligenciou.

7.4. Riešenie výziev v oblasti obrany, ktoré prináša zmena klímy

Zmena klímy a strata biodiverzity predstavujú nové hrozby pre bezpečnosť. Zatiaľ čo zachovanie operačnej účinnosti zostáva prioritou, sektor obrany musí reagovať na výzvu spočívajúcu v potrebe adaptovať sa na vplyvy, ktoré zmena klímy má na oblasť bezpečnosti, vrátane otázky fungovania za extrémnejších klimatických podmienok, a musí aj prispieť k zmierneniu zmeny klímy v rámci politik EÚ v oblasti zmeny klímy, najmä európskej zelenej dohody. Zlepšenie energetickej efektívnosti, zvýšenie využívania energie z obnoviteľných zdrojov tam, kde je to možné, a zníženie emisií v tomto odvetví by sa malo stať neoddeliteľnou súčasťou nášho spoločného úsilia o dosiahnutie klimatickej neutrality do roku 2050, ako aj ochrany biodiverzity a posilneného obehového hospodárstva.

⁵⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1153 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj na prepájanie Európy a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1316/2013 a (EÚ) č. 283/2014.

Obehové systémy môžu mať veľký prínos pre obranný priemysel a obstarávanie, a to prostredníctvom zvýšenia efektívnosti využívania zdrojov, posilnenia otvorenej strategickej autonómie v prípade určitých kritických materiálov a predĺženia a optimalizácie použiteľnosti obranného vybavenia⁵⁹. Určia sa a podporia sa príležitosti na zlepšenie koncepcií demontáže, opätovného použitia komponentov, opravy, renovácie a repasovania obranných zariadení. Zahŕňa to aj príležitosti na modernizáciu obranného vybavenia, aby mohlo pokračovať v prevádzke v čoraz horších environmentálnych podmienkach v oblastiach ich nasadenia.

V tejto súvislosti je Komisia odhodlaná vykonávať spoločný plán EÚ v oblasti zmeny klímy a obrany z roku 2020⁶⁰, ku ktorému útvary Komisie predložia prvú výročnú správu o pokroku spolu s ESVČ a EDA v prvom polroku 2022. V pracovnom programe EDF⁶¹ na rok 2021 sa už identifikujú témy týkajúce sa energetického manažerstva a energetickej efektívnosti. Na osobitnú výzvu na podporu výskumu a vývoja obranných technológií a výrobkov, ktoré sa zaoberajú týmito témami, bolo vyčlenených 133 mil. EUR. Keďže podobná práca sa zintenzívňuje v NATO, OSN, USA a u ďalších partnerov, EÚ zintenzívni svoje dialógy medzi zamestnancami o prepojení medzi klímou, bezpečnosťou a obranou.

Ďalší postup

- V prvom polroku 2022 predložia útvary Komisie, ESVČ a EDA prvú správu o pokroku vo vykonávaní plánu v oblasti zmeny klímy a obrany.
- V roku 2022 Komisia posúdi iniciatívy súvisiace s klímou/obranou vykonávané v rámci existujúcich nástrojov pod vedením Komisie (vrátane EDF, programu Horizont Európa, programu Horizont 2020, NPE a LIFE) s cieľom posilniť potenciálne synergie.
- Do konca roka 2022 Komisia vytvorí politický rámec, ktorý bude vychádzať z klimatických/obránných aspektov nástrojov pod vedením Komisie s cieľom prispieť k zníženiu dopytu po energiách a zvýšeniu energetickej odolnosti kritických technológií používaných civilnými bezpečnostnými aktérmi a ozbrojenými silami, a v tejto súvislosti vypracuje konkrétne riešenia odolné voči zmene klímy.
- V roku 2022 Komisia preskúma potenciál posilnenia vplyvu smerníc týkajúcich sa energetiky na vojenskú infraštruktúru (ako sú kancelárie, ústredia, kasárne, nemocnice, akadémie) vrátane možností zeleného verejného obstarávania v rámci Európskej zelenej dohody (t. j. nová akcia v oblasti energetickej efektívnosti – „vlna obnovy“, revízia smernice o energetickej efektívnosti a smernice o energetickej hospodárnosti budov).
- Pokiaľ ide o prepojenia medzi klímou, bezpečnosťou a obranou, Komisia a vysoký predstaviteľ zvýšia a zintenzívnia v roku 2022 spoluprácu na úrovni zamestnancov s NATO, OSN a príslušnými dvojstrannými partnermi, ako sú USA a Kanada.

⁵⁹ [IF CEED \(europa.eu\)Circular defence - News & insight - Cambridge Judge Business School](https://www.europa.eu/IFCEED/Circular%20defence%20-%20News%20&%20insight%20-%20Cambridge%20Judge%20Business%20School)

⁶⁰ 12741/20.

⁶¹ V nariadení o EDF sa uvádza, že „fond prispieva k zohľadňovaniu opatrení v oblasti klímy do politík Únie a k dosahovaniu všeobecného cieľa, aby sa klimatické ciele podporovali 30 % rozpočtových výdavkov Únie“.

8. Závery

V zložitejšom, konfliktnejšom, súťaživejšom a prepojenejšom svete, než aký bol kedykoľvek predtým, musí EÚ zintenzívniť svoje úsilie o obranu svojich strategických záujmov a hodnôt. V nadchádzajúcom Strategickom kompase pre bezpečnosť a obranu EÚ sa stanovujú ambiciózne ciele pre dlhodobú bezpečnosť a obranu Európy, ku ktorým toto oznámenie aktívne prispieva.

Na tento účel identifikovala Komisia tieto hlavné nové oblasti na ďalšie posilnenie konkurencieschopnosti európskeho trhu v oblasti obrany:

- **preskúmať, ako ďalej stimulovať investície členských štátov do kľúčových strategických spôsobilostí a kritických faktorov**, ktoré sa vyvíjajú a/alebo obstarávajú s použitím rámcov spolupráce Európskej únie;
- **ďalej stimulovať vykonávanie spoločného obstarávania obranných spôsobilostí vyvinutých na základe spolupráce v rámci EÚ**, a to aj prostredníctvom oslobodenia od DPH a možného posilnenia bonusov EDF;
- **vyzvať členské štáty, aby pokračovali v prechode k zjednodušeným a konvergentnejším postupom kontroly vývozu**, najmä pokiaľ ide o obranné spôsobilosti vyvinuté s použitím rámca spolupráce EÚ.

Komisia bude takisto vykonávať už začaté iniciatívy, ktoré sú kľúčovými faktormi umožňujúcimi európsku obranu, ako je **EDF a vojenská mobilita**, ako aj tie, ktoré sú nevyhnutné na posilnenie odolnosti Európy, najmä vo vesmíre, s cieľom bojovať proti hybridným hrozbám, posilniť kybernetickú bezpečnosť a riešiť výzvy v oblasti obrany, ktoré prináša zmena klímy.

Komisia je naďalej pripravená zvážiť ďalšie budúce kroky vzhľadom na dosiahnutý pokrok a vývoj hrozieb a výziev, ktorým bude Únia v budúcnosti čeliť.